

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Josan Natalia împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului administrativ,

împotriva hotărârii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-20/24

NR. PIGD 2-23121263-02-3-21082023)

Nerespectarea termenului pentru declararea conflictului de interese

Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici,

4 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 21 august 2023, Josan Natalia a depus la Curtea de Apel Chișinău acțiune în contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023.

2. În motivarea acțiunii Josan Natalia a indicat că, prin actul de constatare nr. 102/25 din 19.07.2023, s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către Josan Natalia, ex-consilier în cadrul Consiliului orașenesc Căușeni prin nesoluționarea în termenul legal a stării de incompatibilitate, manifestată prin deținerea/exercitarea simultană a mandatului de consilier în Consiliul orașenesc Căușeni și a funcției de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”.

3. A menționat reclamanta că, la 20 aprilie 2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 3442 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către Josan Natalia, în exercitarea mandatului de consilier în cadrul Consiliului orașenesc Căușeni. Pe marginea controlului inițiat, a explicat că, la data de 25.10.2022, prin Dispoziția nr. 03-1/265 a Primarului orașului Căușeni, Josan Natalia a fost numită în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”.

4. A remarcat reclamanta că la 25 octombrie 2022, fiind convinsă de ilegalitatea Dispoziției nr. 03-1/265, care este contrară statutului ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, potrivit căruia numai Consiliul orașenesc Căușeni, în calitate sa de fondator poate numi un administrator, nu și Primarul or. Căușeni, a sesizat Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, prin care a solicitat verificarea legalității Dispoziției menționate.

5. Ulterior, la data de 04 noiembrie 2022, prin Decizia nr. 8/2 „Cu privire la desemnarea interimatului la funcția de Administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, Josan Natalia a fost numită în calitate de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”. Actul juridic legal și întemeiat de numire a sa în calitate de administrator interimar al ÎM

„Salubritate și Amenajare Căușeni” este Decizia nr. 8/2 a Consiliului orașenesc Căușeni și nu Dispoziția nr. 03-1/265 a Primarului orașului Căușeni, Anatolie Donțu.

6. Reclamanta a indicat că, data de la care urmează a fi calculat termenul de apariție a incompatibilității este 04.11.2022, adică dată de la care urma să demisioneze din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau să depună mandatul de consilier. Respectiv, cererea de renunț la mandatul de consilier local, depusă la 25.10.2022, a fost depusă în termenul opțional legal.

7. Totodată, reclamanta a mai reținut că, la 13 ianuarie 2023, Primarul or. Căușeni, Anatolie Donțu și-a abrogat Dispoziția nr. 03-1/265, ca fiind ilegală. Astfel, Decizia nr. 8/2 din 04.11.2022 a Consiliului orașenesc Căușeni, „Cu privire la desemnarea interimatului la funcția de Administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” este unicul act juridic care produce efecte juridice, inclusiv și data de la care a fost numită în funcție - 04.11.2022.

8. A subliniat reclamanta că, inspectorul de integritate urma să dea o apreciere faptului abrogării Dispoziției nr. 03-1/265 a Primarului orașului Căușeni, Anatolie Donțu, din 25.10.2022, prin care Josan Natalia a fost numită în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”. La fel, inspectorul de integritate urma să dea o apreciere a faptului că unicul act administrativ valabil ce atestă numirea Nataliei Josan în calitate de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” este Decizia din 04.11.2022 a Consiliului orașenesc Căușeni, nr. 8/2 „Cu privire la desemnarea interimatului la funcția de administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”.

9. De asemenea reclamanta a mai susținut că, inspectorul de integritate nu poate să calculeze termenul de apariție a incompatibilității, începând cu data de 25.10.2022, ori actul juridic - Dispoziția nr. 03-1/265 a Primarului orașului Căușeni, este nul/ abrogat și nu poate să producă efecte juridice, inclusiv și la calcularea termenul de apariție a incompatibilității pentru Josan Natalia.

10. A solicitat reclamanta anularea actului de constatare nr. 102/25 din 19.07.2023, emis de Inspectoratul de Integritate a Autorității Naționale de Integritate a Republicii Moldova.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis acțiunea înaintată de către Josanu Natalia împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului administrativ și s-a anulat actul de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023, emis de către Autoritatea Națională de Integritate în privința Nataliei Josan.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

12. La 03 noiembrie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe,

13. La 19 ianuarie 2024 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii de respingere a acțiunii depuse de Josan Natalia, ca neîntemeiată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

14. În motivarea recursului, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că în conformitate cu prevederile art. 8 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.

15. A remarcat recurenta că, dna Natalia Josan, din data numirii în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” - 25.10.2022 a avut obligația legală de a renunța la una din calități, în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității, adică până la 24.11.2022, însă subiectul controlului și-a manifestat intenția de a depune cererea de demisie de ridicare a mandatului de consilier la data de 25.11.2022. Or, subiectul controlului a întreprins măsuri cu privire la înlăturarea situației de incompatibilitate la data de 25.11.2022, ceea ce a condiționat încălcarea termenului legal stabilit de legiuitor cu o zi.

16. Menționează recurenta că, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate, a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale, deși aflate în afara cadrului legal în materie de respectare a regimului juridic al incompatibilităților Natalia Josan totuși a soluționat starea de incompatibilitate tardiv, cu o zi. Drept urmare faptului că nu a admis anterior abateri similare pe domeniul de competență al Autorității, inspectorul de integritate nu a considerat oportun de a solicita aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică subiectului controlului.

17. De asemenea, indică recurentul că o persoană care exercită activitate de voluntariat se prezumă că desfășoară activitate care poartă caracter gratuit, or, prin natura sa, voluntariatul este desfășurat fără scopul de a primi o retribuție pentru activitățile realizate.

18. Drept urmare, consideră că, administrarea unei societăți comerciale nu poate fi calificată ca o activitate neremunerată, or, scopul unei societăți

comerciale este de a obține venit și, în consecință, administratorul, de asemenea, desfășoară activități remunerate, inclusiv poate și, de regulă, este remunerat pentru munca depusă, însă, voluntarul, în nici un caz, nu va beneficia de retribuție.

19. În concluzie, ANI a solicitat instanței de contencios administrativ să verifice legalitatea actului de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023 și să se limiteze doar la aspectele sus indicate.

POZIȚIA INTIMAȚILOR

20. Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatelor cererea de recurs, informându-le despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării recursului referințe nu au fost depuse.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

21. Conform art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

22. Art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

23. Art. 247 din Codul administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

24. Art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„(1) În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: b) admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie;”

25. Art. 194 alin. (2) din Codul administrativ:

„(2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

26. Aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, care reglementează că:

„Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

27. Art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, stipulează că:

„Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (2) instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.”

28. Potrivit art. 36 din Codul administrativ:

„(1) Instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat. (2) Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.”

29. Conform art. 10 alin. (1) din Legea nr. 133/2016 și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 132/2016:

„Autoritatea Națională de Integritate are atribuția de a controla averile și interesele personale ale subiecților declarației, atât din proprie inițiativă, cât și la sesizarea unor persoane fizice sau juridice. ANI are rolul de a verifica respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

30. Conform art. 17 alin. (1) și (2) din Legea nr. 133/2016.

„(1) Inspectorul de integritate este persoana angajată în această funcție prin concurs și care este responsabil de efectuarea controlului averii și al intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. (2) Funcția de inspector de integritate este o funcție publică cu statut special, fiind exercitată în modul stabilit de prezenta lege și Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.”

31. Articolul 19 alin. (1), lit. b) din Legea nr. 132/2016 prevede că:

„Inspectorul de integritate efectuează controlul averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

32. Articolul 38 alin. (1), lit. b) din Legea nr. 132/2016 prevede că:

„În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de

constatare în cazul în care stabilește că, persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate.”

33. Conform art. 39 alin. (1) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate

„În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică”

34. Conform prevederilor art. 7 alin. (1) din Legea nr 768/2000 privind statutul alesului local, Mandatul alesului local este incompatibil cu:

a) exercitarea altei funcții de demnitate publică;

b) calitatea de funcționar public în oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat;

c) calitatea de funcționar public, de angajat în subdiviziunile autorităților administrației publice locale (aparatură prezidențială raională, primărie, primărie și preterurile municipiului Chișinău, direcții, secții și alte subdiviziuni), inclusiv ale Adunării Populare a Găgăuziei și ale Comitetului executiv al Găgăuziei;

d) calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale);

e) alte cazuri stabilite prin lege, inclusiv cele prevăzute la art.84 al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată atestă că, dispozitivul hotărârii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat ANI în mod electronic, la 30 octombrie 2023.

36. La 03 noiembrie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs nemotivat împotriva hotărârii.

37. Hotărârea motivată a fost notificată ANI la 03 ianuarie 2024, iar la 19 ianuarie 2024 recurenta a prezentat motivarea recursului.

38. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

39. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III-a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează

prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

40. În conformitate cu prevederile art. 193 alin. (3), (3¹) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

41. De asemenea, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești) nr. 224 din 31.07.2024 (în vigoare 16.08.2024), art. 13 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30.03.2023 (în vigoare 06.04.2023), s-a completat cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins: Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, întrucât argumentele expuse au fost formulate cu suficientă claritate. La cazul din speță, toate punctele de drept care puteau exista, pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor și documentelor prezente la dosar. Recurentul a avut posibilitate să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

43. Verificând hotărârea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii, din următoarele considerente.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele circumstanțe esențiale ale litigiului.

45. La 21 august 2023, Josan Natalia, a inițiat o acțiune împotriva ANI la Curtea de Apel Chișinău, solicitând anularea actului de constatare nr. 102/25 emis de ANI la 19 iulie 2023.

46. Actul de constatare a fost emis în urma unei sesizări primite de ANI la 20 aprilie 2023, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către Natalia Josan, în exercitarea mandatului de consilier în cadrul Consiliului orășenesc Căușeni.

47. ANI a efectuat un control administrativ și a concluzionat că Natalia Josan a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestat prin nesoluționarea în termenul legal a stării de incompatibilitate prin deținerea/exercitarea simultană a mandatului de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni și a funcției de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”.

48. În acțiunea sa, Natalia Josan a argumentat că actul de constatare este ilegal și că ar trebui anulat, invocând următoarele motive principale:

49. La data de 25.10.2022, prin Dispoziția nr. 03-1/265 a primarului or. Căușeni, a fost numită în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”. În aceeași zi, fiind convinsă de ilegalitatea dispoziției emise, a sesizat Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, prin care a solicitat verificarea legalității actului menționat.

50. La data de 04.11.2022 prin Dispoziția nr. 8/2 a Consiliului orășenesc Căușeni cu privire la desemnarea interimatului la funcția de administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, a fost numită în calitate de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare” Căușeni.

51. Drept urmare, consideră că data de la care urmează a fi calculat termenul de apariție a incompatibilității este data de 04.11.2022, data de la care urma să demisioneze din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau să depun mandatul de consilier.

52. A mai invocat că Decizia nr. 8/2 din 04.11.2022 a Consiliului orășenesc Căușeni este unicul act juridic care produce efecte juridice, inclusiv și data de la care a fost numită în funcție 04.11.2022. Reieșind din cele menționate supra, consideră că nu a fost încălcat regimul juridic al incompatibilității.

53. Examinând acțiunea, prima instanță a admis-o și a anulat Actul de constatare nr.423/26 emis de ANI.

54. Argumentele principale reținute de instanță în favoarea reclamantei au fost:

55. Inspectorul de integritate eronat a apreciat că Josan Natalia s-a aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată, generată de exercitarea, desfășurarea concomitentă a mandatului de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni și funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”,

începând cu 25.10.2022 până la 25 noiembrie 2022. Or, în opinia instanței de apel Josan Natalia a soluționat starea de incompatibilitate în interiorul termenului de 30 de zile de la apariția incompatibilității, adică de la data de 04.11.2022, prin depunerea mandatului de consilier local, la 25 noiembrie 2022.

56. Instanța de apel a mai reținut că termenul de 30 de zile pentru soluționarea incompatibilității nu poate fi calculat începând cu 25 octombrie 2022. Or, actele cauzei denotă cu certitudine că, prin Dispoziția nr. 03-1/8 din 13 ianuarie 2023 a primarului or. Căușeni, s-a abrogat Dispoziția primarului or. Căușeni nr. 03-1/265 din 25.10.2022 „cu privire la asigurarea interimatului funcției de administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, prin care Josan Natalia a fost numită în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, începând cu data de 25.10.2022. Prin urmare, actul de numire în funcție a reclamantei Josan Natalia, luat în considerație de inspectorul de integritate la calcularea termenului de 30 de zile de la apariția incompatibilității, nu produce efecte juridice.

57. De asemenea, în susținerea poziției sale, instanța de apel a menționat că, actul juridic ce atestă numirea în funcția de administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” este Decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr. 8/2 din 04 noiembrie 2022 „Cu privire la desemnarea interimatului la funcția de Administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, prin care Josan Natalia a fost numită în calitate de administrator interimar.

58. A mai remarcat instanța de apel că data de la care urma inspectorul de integritate să calculeze termenul de 30 de zile de la apariția incompatibilității este 04.11.2022, adică data numirii în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” în baza Deciziei Consiliului orășenesc Căușeni nr. 8/2 din 04 noiembrie 2022, dar nicidecum data de 25.10.2022, data emiterii Dispoziției primarului or. Căușeni care a fost abrogată prin Dispoziția nr. 03-1/8 din 13 ianuarie 2023 a primarului or. Căușeni.

59. Examinând recursul declarat împotriva hotărârii din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acesta este întemeiat, pentru următoarele motive:

60. Completul de judecată a constatat că, conform prevederilor Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a solicitat și a recepționat informații, documente justificative relevante controlului efectuat și a stabilit că, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3535 din 10.01.2020, dnei Natalia Josan i-a fost

atribuit mandatul de consilier în cadrul Consiliului orășenesc Căușeni. Ulterior, în baza cererii de demisie depusă la data de 25.11.2022, mandatul de consilier în cadrul Consiliului orășenesc Căușeni, r-nul Căușeni, i-a fost ridicat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 835 din 27.12.2023.

61. Instanța de recurs reține că, conform pct. 12 din Regulamentul privind constituirea și funcționarea Consiliului raional Căușeni, aprobat prin Decizia Consiliului raional nr. 4/9 din 09.12.2019, șefii serviciilor publice raionale, de întreprinderi municipale, sunt desemnați de Consiliul raional, la propunerea Președintelui raionului.

62. Totodată s-a mai stabilit că prin Dispoziția primarului or. Căușeni nr. 03-1/265 din 25.10.2022 cu privire la asigurarea interimatului funcției de administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, dna Natalia Josan a fost numită în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” începând cu data de 25.10.2022, până la finalizarea concursului de selectare a administratorului.

63. Manifestând dezacordul cu Dispoziția Primarului or. Căușeni nr. 03-1/265 din 25.10.2022, reclamanta a sesizat Oficiul Teritorial Căușeni, solicitând verificarea legalității acesteia.

64. Drept urmare, prin Dispoziția nr. 03-1/8 din 13.01.2023 a Primarului or. Căușeni a fost abrogată Dispoziția nr. 03-1/265 din 25.10.2022.

65. Astfel, prin Decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr. 8/2 din 04 noiembrie 2022 „Cu privire la desemnarea interimatului la funcția de Administrator al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, Josan Natalia a fost numită în calitate de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, începând cu data de 04.11.2022.

66. Rezultând din cele expuse supra, completul de judecată a stabilit că dna Natalia Josan deținea statut de ales local (consilier în cadrul Consiliului orășenesc Căușeni) și calitatea de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, conducător al organizației publice. Or, examinarea incompatibilității urmează a fi tratată inclusiv prin prisma reglementărilor Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local.

67. Astfel, potrivit art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale).

68. Prin urmare, analizând normele legale citate, ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” unde dna Natalia Josan activa în calitate de administrator interimar al acestei întreprinderi și Consiliul orășenesc

Căușeni, unde aceasta deținea mandatul de consilier sunt de același nivel (nivelul întâi) și din aceeași unitate administrativ-teritorială.

69. Respectiv, completul de judecată consideră că din data numirii în funcția de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” - 25.10.2022 și începerea exercitării de facto a atribuțiilor, dna Natalia Josan, a avut obligația legală de a renunța la una din calități, în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității, adică până la data de 24.11.2022. Însă, Natalia Josan și-a manifestat intenția de a depune cererea de demisie de ridicare a mandatului de consilier la data de 25.11.2022. Prin urmare, Natalia Josan a întreprins măsuri cu privire la înlăturarea situației de incompatibilitate cu încălcarea termenului limită legal stabilit, și anume 24.11.2022.

70. Cu referire la argumentele instanței de fond, care au stat la baza admiterii cererii de chemare în judecată și la anularea actului de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023 emis de Autoritatea Națională de Integritate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele:

71. Referitor la începerea curgerii termenului de 30 de zile în interiorul căruia Natalia Josan urma să declare situație de incompatibilitate, Completul reține că acesta urmează a fi calculat de la data emiterii Dispoziției Primarului or. Căușeni nr. 03-1/265, soldată cu începerea exercitării de facto a atribuțiilor, și anume din 25.10.2022.

72. Interpretarea instanțe de fond precum că data de la care urma inspectorul de integritate să calculeze termenul de 30 de zile de la apariția incompatibilității este 04.11.2022 data emiterii Deciziei Consiliului orășenesc Căușeni, dar nu data de 25.10.2022, data emiterii Dispoziției Primarului or. Căușeni, este eronată.

73. Deoarece, conform materialelor cauzei anexate la dosarul administrativ și anume a tabelului de pontaj al administrației ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, Josan Natalia a fost remunerată, începând cu data de 25 octombrie 2022, ceea ce confirmă faptul că aceasta a activat în cadrul ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” începând anume cu acea dată.

74. În acest sens, nu este relevant dacă actul prin care persoana a fost numită în funcție trecea sau nu anumite dubii de legalitate, atât timp cât s-a început exercitarea nemijlocită a funcției incompatibilă cu una alta deținută de subiect. Or, în caz contrar, sub pretextul pretensei ilegalității a actului de numire în funcție, s-ar putea ușor eluda prevederile legale de soluționare a incompatibilităților, prin invocarea faptului că actul este ilegal și, deși se exercită nemijlocit o funcție incompatibilă cu alta, asta nu ar putea servi ca temei pentru sancționarea unei eventuale incompatibilități.

75. Drept urmare, Josan Natalia avea obligația să declare situație de incompatibilitate începând cu data de 25 octombrie 2022.

76. Josan Natalia fiind în exercițiul funcției de administrator interimar al ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, și-a exercitat atribuțiile de serviciu, fiind remunerată în mod corespunzător, fapt confirmat prin materialul probator anexat la dosarul de control.

77. Or, pentru a exista incompatibilitate, este suficient ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința că această cumulare să nu fie permisă de lege. Prin urmare, deținerea simultană a mai multor funcții/mandate/calități este o condiție atât esențială, cât și suficientă pentru constatarea existenței stării de incompatibilitate.

78. Totodată, instanța de recurs constată că, conform adevărului pentru salariu eliberată de la locul de muncă și anume de către ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, Nataliei Josan i-a fost achitat salariul brut pentru luna octombrie 2022 în sumă de 2023,81 de lei și pentru luna noiembrie 2022 în sumă de 7171,80 de lei.

79. Subsecvent, referitor la argumentul instanței de fond precum că Dispoziția primarului or. Căușeni din 25.10.2022, a fost abrogată prin Dispoziția nr. 03-1/8 din 13 ianuarie 2023 a primarului or. Căușeni, completul de judecată menționează că Dispoziția din 13 ianuarie 2023 a primarului or. Căușeni, nu poate produce efecte juridice, retroactiv.

80. Prin urmare, Completul de judecată consideră că instanța de fond nu a ținut cont de aceste circumstanțe și nu a examinat obiectiv și sub toate aspectele, materialele cauzei.

81. În această ordine de idei completul de judecată opinează că incompatibilitatea reprezintă, în esență, o situație în care una și aceeași persoană exercită o funcție publică în paralel cu o altă funcție ori când aceasta deține o calitate sau exercită o activitate în condițiile în care legea interzice acest lucru.

82. În acest context, Completul reiterează că legislatorul a definit clar care sunt cazurile de incompatibilitate, precum și condițiile în care acestea apar, stabilind obligația subiecților de a soluționa și înlătura incompatibilitatea. Obligația subiectului declarării de înlăturare a stării de incompatibilitate este o măsură care urmărește să asigure un climat de legalitate în exercițiul funcțiilor publice și să protejeze funcțiile care, prin cumul cu altele, nu pot fi îndeplinite în mod adecvat, fiind în detrimentul interesului public.

83. Mai mult, instanța de recurs decelează că, prin actul de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023, inspectorul de integritate a ținut cont de faptul că,

Natalia Josan a soluționat starea de incompatibilitate tardiv, cu o zi și de faptul că nu a mai admis anterior abateri similare pe domeniul de competență. Prin urmare nu a considerat oportun de a solicita aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, urmând să-i fie aplicată o sancțiune contravențională, conform prevederilor Codului Contravențional al RM.

84. În concluzie, având în vedere aspectele discutate supra, Curtea Supremă de Justiție constată că instanța de fond a comis o serie de erori de aplicare și interpretare a normelor legale relevante în soluționarea cauzei, care au condus la o soluție neîntemeiată.

85. Drept urmare, Curtea Supremă de Justiție consideră necesară casarea hotărârii pronunțate de instanța de fond, având în vedere erorile de aplicare și interpretare a normelor legale reținute în speță, iar acțiunea reclamantei trebuie respinsă ca neîntemeiată, pentru a respecta integral normele aplicabile și principiile fundamentale de drept administrativ și integritate prin soluționarea stării de incompatibilitate în funcția publică.

86. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 248 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate.

Casează integral hotărârea din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Josan Natalia împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului administrativ, și emite o decizie nouă, prin care:

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea Nataliei Josan împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului de constatare nr. 102/25 din 19 iulie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc